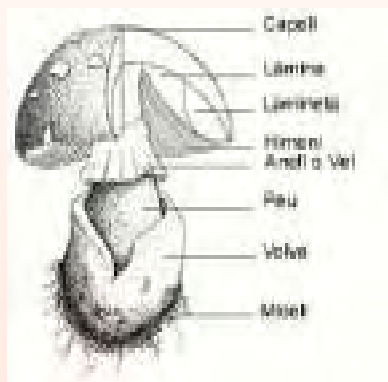

Bolets

La tardor és el temps per excel·lència dels bolets. Tot i que d'aquests apreciats comestibles boscosos també se'n fan durant tot l'any, és a partir de setembre i fins ben avançant el desembre quan la collita és més abundant, sobretot si el temps ha estat plujós.

Fixeu-vos bé en les diferents parts d'un bolet.

Fotografia: Sarcas & Mompin

En aquest web podeu trobar refranys boletaires:

<http://www.setcases.org/poble/refrabol.html>
En aquest altre, del programa *Caçadors de bolets* de TV3, hi trobareu receptes de cuina i altres informacions.

<http://www.tv3.cat/ptvcatalunya/tvcPrograma.jsp?seccio=tvcat&idint=161337650>

45

Consultes

En reconeixement de

Sovint fem servir la frase *en reconeixement de...* quan volem agrair alguna actuació d'una persona. *Reconeixença* apareix al *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans com a equivalent de *reconeixement*, de manera que no veiem cap inconvenient a utilitzar aquesta expressió al costat de *en agraïment de/en reconeixença de*.

Font: Secretaria de Política Lingüística

Número de la Guàrdia Urbana?

En català no es fa servir la forma *número* per designar un agent d'un cos policial. En castellà és habitual sentir parlar d'un *número de la Guardia*

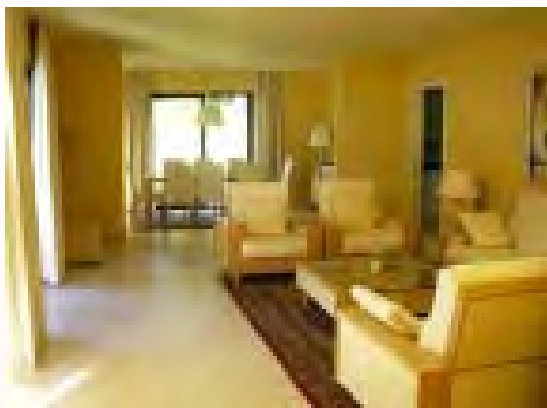
Urbana, per exemple, però en català hem d'utilitzar
un/a agent dels Mossos d'Esquadra o de la Guàrdia Urbana
un/a membre dels Mossos d'Esquadra o de la Guàrdia Urbana
un/a mossos/a d'esquadra o un/a guàrdia urbà/ana.

Font: <http://www6.gencat.net/llengcat/scripts/sial/menuas.asp>

Plenari o ple?

Tot i que en castellà s'utilitza tant el terme *plenario* com el terme *pleno*, en català es considera innecessària la substantivació de l'adjectiu femení *plenari/ària*, atès que ja disposem del terme *ple* per referir-nos a la reunió general d'una corporació pública, d'un partit o d'un sindicat. Així, doncs, farem servir *plenari/ària* únicament com a adjectiu: *reunió plenària, debat plenari* i no pas com a sinònim de *ple*.

Font: Comissió Assessoradora de Llenguatge Administratiu (CALA)

Alt nivell

Pis de noranta metres quadrats, tres habitacions, un bany, acabaments d'alt nivell. Una de les expressions que es repeteixen en la majoria d'anuncis de pisos és: *d'alt nivell*.

Aquest terme s'utilitza per definir un edifici construït amb acabats i equipaments de qualitat especial. Moltes vegades, però, es fa servir l'expressió com a esquer per atreure possibles compradors, tot i que el pis en qüestió, en realitat, no sigui d'alt nivell.

L'origen d'aquesta paraula és l'adaptació del terme anglès *high standing*. Algunes llengües, com ara l'espanyol o el francès, han mantingut la paraula *standing* en alguns casos. En espanyol, per exemple, s'ha popularitzat l'expressió *alto standing*. En català, però, s'aconsella dir-ne *d'alt nivell*.

Cable d'abonat (*drop cable* en anglès)

Tram d'un cable d'una xarxa d'accés de telefonia o de televisió per cable que

s'instal·la des del carrer fins al punt de connexió a la llar de la persona que l'ha contractat.

Bàner (*banner* en anglès)

Designa, dins l'àmbit del comerç electrònic i la publicitat per Internet, un espai publicitari en una pàgina web, generalment de forma rectangular, el qual, quan s'hi fa clic, permet d'accedir al web o a una altra pàgina de l'anunciant.

Teleperiòdic

Diari transmès per fàx al domicili dels abonats per mitjà d'una xarxa de cable coaxial que transmet els senyals digitalitzats. No s'ha de confondre amb un diari en línia, que és la versió web d'un diari imprès.

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què és un *sicofanta*. Doncs és un *delator*. La guanyadora va ser Julita Garcia, d'Economia. Qui guanyi l'endevinalla d'aquest número s'endurà el costumari *Gresca i Cultura*.

Què és el *ròssec*?

1. Soroll que fa una persona quan rosega.
2. Suma de les partides que figuren en una columna que passa a figurar com a sumand de la columna següent.
3. Moneda encunyada a Perpinyà pels comptes del Rosselló.
4. Dolor físic intens i persistent.

Webs

<http://www.ibiblio.org/dacco/cat/> Diccionari anglès-català i català-anglès, de codi obert.

<http://www3.gencat.net:81/sanejament/diccio.htm> Diccionari de sanejament.

Departament de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya

<http://www.softcatala.org/corrector/> Servei que permet trobar errades ortogràfiques. Es recullen les diferents variants dialectals del català.

<http://traductor.gencat.cat/> Nou traductor que permet traduir textos breus de fins a 2.500 caràcters i pàgines web, de català-castellà, català-anglès i català-francès, en ambdues direccions.

Google

Els creadors d'aquest popular web d'Internet van buscar un nom, quan el van crear, en la història recent de la matemàtica i el van trobar en la paraula *googol*, creada el 1930 per designar un número format per un 1 seguit de cent zeros.

El matemàtic nord-americà Edward Kasner considerà que era bo tenir un nom per a un número tan gran i demanà al seu nebot de nou anys que l'inventés. El nen proposà *googol*, que des de llavors va ser àmpliament usat pels matemàtics en totes les llengües. Kasner explicà posteriorment que el seu nebot li proposà després un nom per a un número inimaginablement més gran: un 1 seguit d'un *googol de zeros*, que s'anomenà *googleplex*.

L'empresa Google confirma que el seu nom s'inspira en la paraula inventada fa quasi vuit dècades i afegeix que el terme "reflecteix la missió de la companyia d'organitzar la immensa quantitat d'informació disponible al web i al món".

44

Consultes

**Suplido*

És una despesa que avança algú a compte del client i que després li factura sense IVA (a partir de la Llei de 28 de desembre de 1992, les bestretes no tenen IVA). Per exemple, un avançament de l'import d'un anunci que s'ha pagat per compte d'altri. Al diccionari jurídic consten els conceptes de: *bestreta*, *avançament* i *acompte*. *Avançament* és el terme que s'ajusta més al cas que plantegem.

Cadireta

Suport encastat a les parets dels edificis, destinat a sostenir les línies de baixa tensió a les zones urbanes. El sinònim complementari és *permòdol*. En castellà se'n diu *palomilla*.

sembla, potser, més adequat l'ús del substantiu *capta* —més genèric— que *acapte*, que té atribuït l'adjectiu piadós. (TERMCAT)

Acapte de sang o capta de sang?

El *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans recull els substantius de la llengua general *acapte* i *capta*. De la lectura de totes dues entrades

Gardela

En futbol, sinònim de xut molt fort. Equivalents: cacau, gleva, ceba, ceballot, nata, fava, castanya, engaltada, canonada, obús, míssil.

As-built

El terme *as-built*, dins de l'àmbit de la construcció, designa el plànol que inclou totes les modificacions del projecte inicial que s'han fet durant l'execució de l'obra. El Consell Supervisor del TERMCAT està estudiant-ne la normalització. Mentrestant, us proposem la forma catalana provisional *plànol tal com s'ha fet* o *plànol refós* fins que el terme no es normalitzi.

El Consell Supervisor del TERMCAT està estudiant-ne la normalització. Mentrestant, us proposem la forma catalana provisional *plànol tal com s'ha fet* o *plànol refós* fins que el terme no es normalitzi.

Borromba

Esquella grossa que es penja al coll de les eugues i vaques a muntanya; també, esquella que porta l'ovella que guia el ramat. En sentit figurat, *dur la borromba* significa ser la darrera persona d'una classe, d'una escola o d'una promoció.

Detreure

En el full on treuen punts del carnet de conduir hi ha l'expressió: *punts a detreure*, verb sinònim de treure o llevar.

Vuitmilista

Alpinista que ha pujat algun dels catorze cims de més de 8.000 metres que hi ha a la Terra.

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què significa *Estar més adormit que un sauló*. Doncs es diu d'una persona o animal que dorm molt profundament. La guanyadora va ser la Núria González, de l'IME. Qui guanyi l'endevinalla següent s'emportarà el costumari *Gresca i Cultura*.

Què és un *sicofanta*?

1. Un expedient confidencial.
2. Un delator.
3. Un exportador de figues.
4. Una beguda refrescant composta de taronja i soda.

Adreces web

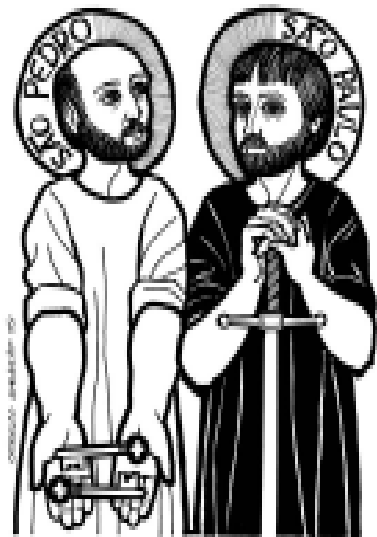
<http://www.translendum.com/> Traductor on es poden traduir textos breus, fins a 1.000 caràcters, i pàgines web en 21 direccions de traducció, entre les quals hi ha català-castellà, català-anglès i català-francès, així com castellà-català, castellà-anglès i castellà-francès. Utilitza tecnologia pròpia.

<http://perso.wanadoo.es/dcasellas/Gircat/> Web de llengua catalana, amb un curs de català, un crèdit variable, articles, dubtes, acudits i enllaços.

<http://www.termcat.cat/dicci/futbol/index.html> Diccionari de futbol. Els termes es poden consultar a partir de les denominacions en qualsevol de les quatre llengües (català, castellà, francès i anglès).

<http://www.dilc.org/curiositats.htm> Hi podeu trobar, per exemple, les tres paraules catalanes més llargues: anticonstitucionalment, tetrabromofluoresceïna i tetraclorobenzoquinona, amb 22 lletres cada una. O saber que hi ha 277 paraules que tenen les cinc vocals una vegada cada una.

Revetlles i sants

El mes de juny hi ha unes quantes festes que, tradicionalment, associem a revetlles: parlem de Sant Joan, Sant Pere i Sant Pau. Sabeu d'on ve l'expressió alt com un sant Pau? Hi ha moltes maneres d'expressar que algú és molt alt: *alt/a com un paller, com una perxa, com un campanar, com un castell, com un gànguil, com un sant Gem, com una girafa*, etc., però potser l'expressió més coneguda és *alt com un sant Pau*. Diuen que Sant Pau no era alt. En una de les epístoles es descriu com un home petit. D'on ve, doncs, *alt com un sant Pau*? Una possible resposta és que la tasca del sant en l'estructuració de l'Església va ser immensa. Els grans mestres de la pintura clàssica el presenten com un home alt, de cara allargada i barba abundant, potser perquè creien que per la seva important tasca li corresponia una alçada també destacada. Alguns expliquen que l'expressió prové d'una antiga festa popular que es feia el 25 de gener, dia de la conversió de sant Pau, a la zona

de l'església barcelonina de Sant Pau del Camp i en la qual un home disfressat de sant Pau havia de brandir una espasa enorme. Per poder sostenir-la, calia que l'home fos d'una corpulència considerable.

43

Esports: futbol

Blaugrana o blanc-i-blau

El gènere és invariable: *un seguidor blaugrana, una seguidora blaugrana*. El nombre també: *els jugadors blaugrana*. En plural, optem per l'ús variable com a substantiu: *el seleccionador ha convocat dos blanc-i-blaus i set blaugranes*.

Doblet

Conjunt de dues competicions guanyades per un mateix equip en una mateixa temporada. *Aquest any el Barça ha repetit el doblat històric de 1992: Lliga i Copa d'Europa*.

Majúscules i minúscules

Hem d'escriure en majúscula els substantius i adjectius que formen part de la denominació: *la Federació Internacional de Futbol Associació, la Unió Esportiva Lleida o el Comitè de Competició de la FIFA*.

Consultes

Gintònic

Beguda composta de ginebra i tònica. Plural: *gintònics*.

*Oenagé

Mot que veiem escrit darrerament a diaris com *El Periodico* i *Avui*. Correspon a la sigla ONG (organització no governamental). De moment, no és normatiu, ja que el TERMCAT no l'accepta.

Gore

Es diu del gènere cinematogràfic amb imatges sanguinàries, al costat de pel·lícules de sang i fetge.

Xifonier

Adaptació del francès *chiffonnier*. Calaixera alta i estreta.

Ruixa

Tira de roba generalment fina plegada i coidada a petites tavelles, que serveix per adornar vestits o altres peces. En castellà és *chorrera*.

Eslovac, eslovè

Aquests dos gentilicis tenen una arrel comuna, *esl-*, que ens indica que pertanyen als pobles eslaus. Els eslovacs són els habitants d'Eslovàquia, que formava amb l'actual Txèquia la desapareguda Txecoslovàquia, i els eslovens són habitants d'Eslovènia, una de les repúbliques de l'antiga Iugoslàvia, ara estat independent.

*Furgona

L'ús d'aquest mot no és correcte. Cal fer servir *furgó*: automòbil per al transport de mercaderies en què la part destinada al conductor i als acompanyants no forma un compartiment independent del destinat a la

càrrega, i que té normalment una porta posterior i, de vegades, portes laterals corredisses. El furgó cel·lular o policial serveix per al transport de detinguts i presos. En un tren, és el vagó equipat per al transport d'equipatges (furgó d'equipatges) o per senyalitzar el final del comboi (furgó de cua). La *furgoneta* és un automòbil semblant al furgó, però de dimensions més reduïdes (TERMCAT).

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què significa *Això ja put més que una guineu*. Doncs es refereix a quan la persistent repetició d'alguna cosa causa enuig o fàstic. La guanyadora va ser Conxi Hurtado, d'Economia. Qui guanyi l'endevinalla següent s'emportarà el costumari *Gresca i Cultura*.

Què significa *Estar més adormit que un sauló*?

1. Una persona o animal que dorm molt profundament.
2. Material de calç o ciment que s'endureix en un temps reduït.
3. Persona indecisa incapaç de prendre decisions.
4. Situació de creixement estancat en un país, institució o club.

Adreces web

<http://www.termcat.cat/dicci/renda/>

Renda: terminologia bàsica

http://www.termcat.cat/dicci/esports_aventura/index.html terminologia d'esports d'aventura

Ajuntament de
Mollet del Vallès

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

Els dies internacionals

En els noms de les vies urbanes, les dates (llevat dels anys en les dates completes i dels segles) s'escriuen en lletres: plaça del Vuit de Març, carrer de l'Onze de Setembre (Font: Comissió de Toponímia de Catalunya).

Hi ha nombrosos dies internacionals, declarats per les Nacions Unides, decennis i anys internacionals. En aquest cas, hem d'escriure la xifra en números i els noms i adjectius en majúscula. Per exemple, el 24 de maig és el Dia Internacional de les Dones per la Pau i el Desarmament; el 25 de maig, el Dia d'Àfrica.

Consultes

Taula i mesa

S'acosta el referèndum de l'Estatut i ETA ha anunciat l'alto el foc, moment ideal per no confondre dues paraules: *taula* i *mesa*. La paraula *taula* fa referència a les entitats, partits polítics i altres associacions que, en condicions d'igualtat i sense presidir ni dirigir ningú, dialoguen, pacten, prenen acords, etc: *una taula de negociacions, una taula de partits, la Taula de Defensa de l'Avellana...*

La paraula *mesa* fa referència a un conjunt de persones que presideixen o dirigeixen alguna cosa: *mesa electoral, mesa del Parlament...*

Conversió en zona de vianants

Transformació d'una via urbana en zona de vianants. Forma desestimada: **peatonalització*. (Vegeu L'Estenedor 27)

Apreeuar, fixar el preu just i estimar

L'expressió *fixar el preu just* és determinar el valor d'un bé, d'acord amb determinades dades que es prenen com a referència. És la traducció que es va donar inicialment al terme castellà *justipreciar*.

Al nostre Ajuntament, i seguint ja les indicacions del I Congrés de Cultura Catalana, sempre hem parlat d'*apreeuar* quan ens referim a avaluar, especialment escatir quin grau ateny el valor moral d'una persona, els avantatges d'una cosa. L'*apreeuament* és el valor atribuït a un bé o un dret, i l'*apreeuament de l'expropiació* és el valor atribuït a un bé o dret objecte d'expropiació forçosa establert d'acord mutu entre l'administració i la persona interessada, o segons el procediment previst en la legislació específica sobre la matèria.

Estimar és determinar en tant o tant el valor, el preu d'alguna cosa: *el pèrit ha estimat la casa en tres-cents mil euros. Un pressupost estimat de...*

Pres o presoner

El *pres* o *presa* és la persona que està privada de llibertat, generalment en una presó. El *presoner* és el qui ha caigut en poder de l'enemic durant una acció bèl·lica (els de Guantánamo no encaixen en cap de les dues definicions).

Centre Cívic de Can Borrell

Noms de masies

El nom d'una masia o d'un casal consta del mot *can*, contracció de *ca* (casa) i l'article *en*, seguit del nom de la família. Escrivim *can* en minúscula, excepte quan passa de l'àmbit privat i familiar al públic. És el cas d'una masia que es destina a equipament cultural: *Centre Cívic de Can Borrell* o les masies de *Can Flequer* i *Can Pantiquet*, destinades a ser la seu de l'arxiu històric, el Centre d'Estudis Molletans i el Centre d'Estudis per a la Democràcia.

Errors més freqüents (EMF)

Terminacions en -x, -xt

Masculí	Femení	Masculí plural	Femení plural
Fix	Fixa	Fixos	Fixes
Text	-	Textos	-
Pretext	-	Pretextos	-
Mixt	Mixta	Mixtos	Mixtes

Així doncs, és incorrecte dir o escriure **fixe, texte, pretexte...*

Documentació administrativa

Informes

Recordeu que quan enumerem una sèrie de raons per fonamentar un acord, podem fer servir *D'acord amb els informes de ...* en lloc del reguitzell de *Atès que...*

Consells municipals

Recordeu que heu d'escriure *Consell Municipal de Dones, Consell Municipal de Joventut, Consell Municipal de Gent Gran*, etc.

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què significa uxoricida. Doncs és l'assassí de la seva dona (en llatí *uxor* és muller). El guanyador va ser en Jordi Guimerà, de la Taula de Mobilitat. Qui guanyi l'endevinalla següent s'emportarà el costumari *Gresca i Cultura*.

Què significa *Això ja put més que una guineu*?

1. Quan es menteix deliberadament.
2. Quan la persistent repetició d'alguna cosa causa enuig o fàstic.
3. Quan una persona no es renta habitualment.
4. Quan una gallina no pot fer més ous.

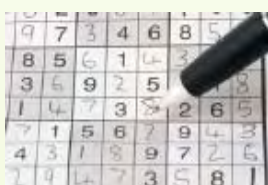
Adreces web

<http://esadir.com/enllacos/enllacosconvertors> Convertors d'unitats, de sistema mètric, d'horaris, de monedes...

<http://diccionari.de/>
Diccionari lliure català-alemany i alemany-català.

Sudoku

El *sudoku* és un joc d'estratègia matemàtica que consisteix a omplir una quadrícula habitualment de 81 caselles dividida en subquadrícules de 3 x 3 amb les xifres de l'1 al 9, partint d'algunes xifres ja col·locades i sense repetir-ne cap en una mateixa fila, columna o subquadrícula. El nivell de dificultat pot variar, i hi ha autèntics especialistes a resoldre'n. Sembla que el joc té l'origen l'any 1979 a Nova York, però es va popularitzar al Japó a partir del 1986, quan l'editorial Nikoli li va donar aquest nom.

Segons els especialistes, la forma *sudoku* és la transcripció més adequada del terme original japonès, que significa literalment *xifra soltera*. Seguint el criteri del Consell Supervisor del TERMCAT sobre el tractament dels manlleus, que podeu consultar a l'apartat de criteris del web, la forma del plural d'aquest terme es pot adequar al sistema general català sudokus.

Trobareu la fitxa terminològica completa d'aquest terme en el [Cercaterm www.termcat.cat](http://www.termcat.cat)

41

Consultes

S'apostrofen els articles i la preposició de davant dels símbols i les fórmules?

No. Per exemple, el h (hidrogen), el CH₃ COOH (àcid acètic).

www2.iec.cat/institucio/seccions/Filologica/gramatica/default.asp

Traducció de noms de papes, reis i prínceps

La norma general és traduir els

noms dels papes, emperadors, reis, prínceps i descendents reials. Així diem el papa Benet XVI, els reis Joan Carles i Sofia, el príncep Felip i el príncep Carles d'Anglaterra, la princesa Carolina, etc.

Paral·lelament, hem de traduir també el nom de la princesa d'Astúries i pronunciar-lo Letícia, neutralitzant la e i la a (català oriental) i sonoritzar la c.

Pernil d'enceball

Pernil de porc ibèric que ha estat sobrealimentat amb glans, herbes i pinso.

Com es pot abreujar: do major, re menor, re major, sol major, etc.?

Habitualment es fa servir el sistema anglosaxó, que correspon a les set primeres lletres de l'alfabet: A = la, B = si, C = do, D = re, E = mi, F = fa, G = sol

Pel que fa als acords *major* i *menor*, aquest sistema utilitza les abreviatures M i m, respectivament. També és força habitual per al major escriure només la lletra de la nota musical. Per exemple, *do major* = CM o bé C; *re menor* = Dm

En tal i tal altre/ en tal

Correspon a l'expressió castellana *fulanito de tal*.

Amuntegament

Fa poques setmanes, Renfe va ser notícia pels retards dels trens de rodalia, que l'empresa va atribuir a problemes de personal. Una de les conseqüències clares dels retards és l'*amuntegament* de les persones que hi viatgen, que equival al terme castellà *hacinamiento*, referit, per extensió, a un gran nombre de persones acumulades dins d'un tren, un metro...

***Botellón**

Aquests dies sentim molt el terme *botellón*, sobretot en els mitjans de comunicació, la major part dels quals han decidit no traduir-lo, perquè es tracta d'una expressió pròpia de l'argot madrileny. No és aconsellable la traducció calcada *botelló*, perquè en català el sufix *-ó* és diminutiu mentre que en castellà *-ón* és augmentatiu. Us recomanem, doncs, que segons el tipus de text hi deixeu *botellón* o bé, quan calgui, que utilitzeu expressions descriptives més formals del tipus *cultura* o *hàbit de beure al carrer* (TERMCAT).

Adjectius que fan de substantius

Els substantius que fan d'adjectius són invariables, és a dir, no tenen plural: *data límit, dates límit; hora punta, hores punta; imatge clau, imatges clau; pla pilot, plans pilot; decret llei, decrets llei*. No s'han de confondre amb els que acompanyen un substantiu i actuen com el predical nominal d'una oració i que sí que tenen plural: *empreses líders*, equivalent a empreses que són líders.

Adreces web

<http://www.xtec.es/rtee/cat/teledmus/vocabulari/vocabulari.htm> Vocabulari sonor de termes musicals i informàtics.

<http://www6.gencat.net/llengcat/corda/escacsqueta/> La celebració del 75 aniversari del Club d'Escacs Mollet pot ser un bon moment per animar-vos. Juegueu a escacs amb la Queta!

http://www10.gencat.net/pres_plats/AppJava/index.jsp Plats a la carta és una aplicació que permet elaborar cartes de restaurant en català i en cinc llengües més.

Magnòlia

A la zona de Can Fàbregas Nou, al bell mig de la qual hi ha la nova plaça del Vuit de Març, hi han plantat moltes magnòlies. La

magnòlia és el nom d'una família de plantes llenyoses amb flor composta, de fulla verd fosc brillant i de flors molt vistoses.

Aquestes espècies són natives de les tres Amèriques, de l'Himàlaia i de l'est d'Àsia.

Les magnòlies són molt valorades pels seus colors brillants i es fan servir com a plantes ornamentals en jardins i decoracions.

El nom de la planta (i de la flor) és un homenatge al metge i botànic francès Pierre Magnol (1638-1715), que la introduí a Europa.

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què mesura un lliscòmetre. Doncs mesura el coeficient de fregament d'un ferm. La guanyadora va ser Conxi Hurtado. Qui guanyi la pregunta següent s'emportarà el costumari *Gresca i cultura*.

Què significa *uxoricida*?

1. Compost de la família dels úxors, de fórmula $C_{18}H_{15}O_6$.
2. Medicament per guarir malalties de la pell.
3. Assassí de la seva muller.
4. Habitant d'una regió de l'Uxokistan.

Sexe o gènere

Hi ha dos trets que diferencien homes i dones: el sexe i el gènere. El sexe està determinat per les diferències físiques, mentre que el gènere es refereix a les diferències determinades socialment entre ambdós sexes, a la relació entre dones i homes i als rols socials que adopten en les diferents societats o comunitats. Els rols de gènere varien segons la classe social, la raça, la casta, l'etnicitat, la religió, l'edat, i fins i tot canvien amb el temps.

Quan diem que el català és una llengua de gènere, ens referim al fet que els substantius, els adjectius, els articles i els pronoms varien segons el gènere (masculí, femení). Aquesta característica bàsica de les llengües romàniques no la comparteixen totes les llengües del món.

Així *nespra* és una paraula de gènere femení en català, en canvi *níspero* és un mot de gènere masculí en castellà. Hi ha llengües que tenen el gènere neutre.

Hem de tenir clar, doncs, que en català, gènere s'aplica a paraules, mentre que sexe s'aplica a éssers vius.

Noves realitats, noves fórmules

La tradicional fórmula de casament *us declaro marit i muller* en les cerimònies de parelles del mateix sexe se substitueix per *us declaro units/unides en matrimoni*. En el cas de fills o filles amb dos pares o dues mares, els registres civils han optat per la fórmula *progenitor/a*.

Probabilitat

Per expressar una cosa probable hem de fer servir *deure + infinitiu*.

- *A hores d'ara deuen inaugurar l'exposició.*
- *Devien ser les nou quan ens vam quedar sense corrent* i no pas **Serien les nou quan ens vam quedar sense corrent.*

Per expressar que una cosa és probable, doncs, és incorrecte usar el verb en temps futur o condicional, o l'expressió **igual + verb*.

- *Per què creus que deu dir això, ara, si sempre havia dit el contrari?* i no pas **Per què creus que dirà això, ara, si sempre havia dit el contrari?*
- *Hem sentit crits al carrer i hem pensat que devia ser una baralla* i no pas **Hem sentit crits al carrer i hem pensat que igual seria una baralla.*

Consultes

Com se signa per delegació?

L'expressió corresponent a *por orden* castellà és *per ordre* en català. L'abreviatura és p.o. (la p va en majúscula si inicia la línia). Si voleu fer servir l'expressió *per delegació*, s'abreuja p.d. D'aquesta manera s'abreugen expressions similars: *per autorització*, p.a.; *per absència*, p.a.

www2.upc.edu/slt/forum/#148

Consens o unanimitat?

El *consens* és una tècnica de negociació, un mitjà per aconseguir les majories necessàries per arribar a l'aprovació d'acords; la *unanimitat* fa referència al fet que un acord s'adopta amb tots els vots a favor.

L'aprovació per *consens* consisteix a arribar a un

acord de manera que cap de les persones no està en contra d'allò que se sotmet a aprovació; és el cas, per exemple, que recullen els reglaments dels consells municipals; l'aprovació per *unanimitat* consisteix a arribar a aprovar alguna cosa de manera que totes les persones hi voten a favor. Mentre que el consens no requereix votació, la unanimitat sí. Un tema es pot aprovar per majoria absoluta o simple. És el cas de les votacions a les juntes de govern o als plens de l'Ajuntament.

<http://www2.upc.edu/slt/forum/#28>

Androna

Llenca estreta de terreny sense edificar entre dues cases contigües.

Sòl o terra

Sempre que fem referència a la pavimentació d'un habitatge o d'una via pública farem servir el terme *terra* en masculí. En canvi, si parlem de la superfície

del terreny o del mateix terreny en relació amb el conreu, emprarem el terme *sòl*.

Font TERMCAT

Estatunidenc/a

Podem fer servir tant la paraula *nord-americà/ana*, com *estatunidenc/a*.

Pronunciació de guru

Prové del sànscrit. En l'hinduisme designa els mestres espirituals. La paraula és plana i no pas aguda. Per tant, la síl·laba que s'accentua quan es pronuncia és la primera i no la segona: /gúru/.

Les expressions de temps: dècades

Van precedides per les preposicions *a* o *en* i s'escriuen en lletres i no pas en números.

Va ressorgir a la dècada dels seixanta i no pas *60.

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què significa usucapir. És el fet d'adquirir el dret de propietat per la possessió continuada en concepte de titular. El guanyador va ser en Jaume Ponsa, de Serveis Personals. Qui guanyi la pregunta següent s'emportarà el costumari *Gresca i cultura*.

Què mesura un *lliscòmetre*?

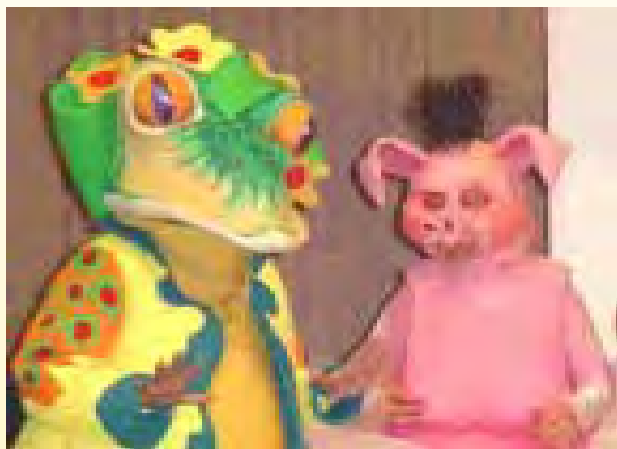
1. Rapidesa d'un objecte rodó empès cap avall.
2. Relliscades que fa un treballador d'una empresa per any.
3. Coeficient de fregament d'un ferm.
4. Pressió dels fluids, especialment els gasos.

Adreces web

<http://www.softcatala.org/prog9.htm> Descàrrega de Verbix, un programa que mostra la conjugació verbal d'un centenar de llengües o variants lingüístiques.

<http://www.esade.edu/sl/nav4.htm> Països del món. Llista de països i estats segons l'ISO 3166.

Sa Majestat Carnestoltes, el rei dels poca-soltes...

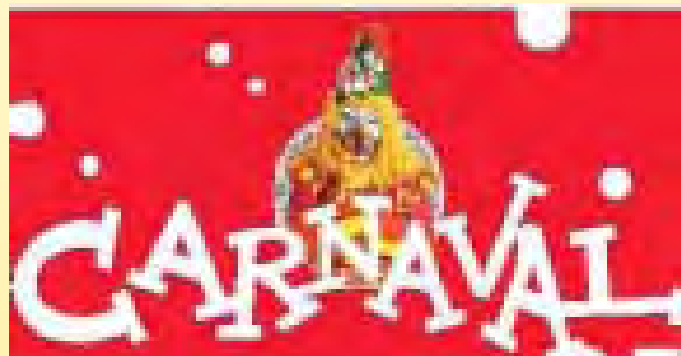

El tret de sortida del Carnaval és el Dijous Gras. El divendres arriba Sa Majestat Carnestoltes i s'acaba amb el Dimecres de Cendra, el dia de l'enterrament de la sardina i del rei Carnestoltes. El costum d'enterrar la sardina (una arengada) ve de l'antiga tradició de sortir al camp a berenar l'últim dia de les festes de Carnaval i fer aquest ritual per donar per acabat aquest període.

Recordeu que a Mollet, el ball i el concurs de disfresses es fan la nit del dissabte 25 de març i la rua de Carnaval es fa el diumenge 26 a la tarda.

... ja ha arribat!

El personatge de Carnestoltes, que representa el Carnaval, neix a Catalunya al segle XVII. Al principi només era un ninot de palla que feien els pagesos i que penjaven al paller fins al Dimecres de Cendra, quan el cremaven com a símbol de la fi del Carnaval. Sembla que fou a mitjan segle passat que amb el ressorgiment del Carnestoltes a Barcelona s'instaurà el ninot tret de la nostra pagesia com a Rei de la Gresca.

39

Consultes

Quallar

L'ús d'aquest verb com a intransitiu o en sentit figurat, calcant el castellà no és correcte (*Com que ha nevat poc, la neu no ha quallat). Hem de fer servir els verbs *prendre*, *arrelar*, *agafar cos*, *tenir acceptació*, *estendre's*, *agafar...* i la frase quedaria així, *Com que ha nevat poc, la neu no ha pres / ha agafat*.

*Parafernàlia

Mot incorrecte que s'ha de substituir per *faramalla*, *aparat*, *pompa...*

*Què tal?

L'expressió *què tal* no és correcte. S'ha de substituir per *com esteu* i no pas **què tal esteu?*

Hola, com anem? I no pas **Hola, què tal?*

M'arribaré al pis de la mare, a veure com es troba i no pas **què tal es troba*.

Recerca i desenvolupament R+ D

Aplicació dels nous descobriments i avenços científics i tecnològics en la creació de nous materials, productes o serveis.

No en digueu, doncs, *I+D ni *R&D.

Servei d'administració

(en anglès, *back office*)

Servei d'un establiment financer que no intervé directament en la negociació o en la venda de mercaderies, de títols o d'altres instruments financers, i que s'ocupa d'enregistrar les transaccions i de dur a terme les operacions de regulació i de

lliurament derivades de les transaccions, ja sigui per compte de l'establiment o bé de la clientela.

Haca

Cavall petit i vigorós, l'alçada del qual no passa de catorze decímetres.

*En el que va d'any

Calc del castellà que rebutgem, de la mateixa manera que l'estructura semblant amb el verb portar *En el que portem* d'any, que és incorrecta i estranya al català. Cal dir, doncs, *des de principi d'any*, per exemple (vegeu *L'Estenedor*, setembre de 2003)

Adreces web

<http://www.molletvalles.net>

Si busqueu algun tema tractat en algun número de la nostra revista, *L'Estenedor*, teniu dos camins: o bé entreu a l'apartat Ajuntament, de www.molletvalles.cat/ Publicacions municipals/Publicacions electròniques o a <http://www.cpnl.cat/xarxa/cnlvallesoriental/publicacions.html>, on hi ha penjats tots els números.

El segon camí, dins del web de l'Ajuntament, us permet posar el mot clau al cercador simple o a recerca avançada, en PDF. Ho podreu comprovar, si busqueu: *citació*, *fly drive*, *assetjaments*, *decret d'alcaldia*...

*

<http://esadir.cat>

Eina didàctica adreçada als professionals dels mitjans de la CCRTV, a altres mitjans, universitats, professionals de la traducció o escoles, que ofereix elements d'assessorament i de normalització del discurs comunicatiu en la nostra llengua.

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què significa capoquer. És un arbre. El guanyador va ser Antonio Rivas, de la Policia.

Qui guanyi la pregunta següent s'emportarà el costumari *Gresca i cultura*.

Què significa *usucapir*?

1. Tenir l'usdefruit d'una cosa i gaudir-ne.
2. Treure per a si quelcom d'un altre.
3. Advertir reiteradament les persones curtes de gambals.
4. Adquirir el dret de propietat per la possessió continuada en concepte de titular.

Ajuntament de
Mollet del Vallès

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA